

॥ ନମଃ ଶିବାୟ ॥

ଏବତବୁଞ୍ଜିକା

“ସିଦ୍ଧିନାମି ଅଟ୍ଟନି ଶର୍ମ୍ୟବୁଦ୍ଧଗାମାମିୟଂ ଚିତ୍ରାଂ । ଏଟିହତସିଦ୍ଧିବୁଦ୍ଧନା
 ଚର୍ଚ୍ଚା ସମଜାୟତ ॥” ଇତ୍ୟୁତ୍ତଂ ଶ୍ରୀମନ୍ମୁଖସୁଦନସବସ୍ତ୍ରୀ ଚର୍ଚ୍ଚିତମୁକ୍ତାଟିହତସିଦ୍ଧିଗୁଣସ୍ୟାନ୍ତିମେ
 ଭାଗେ ।

ତତ୍ର ବିମୁକ୍ତାତ୍ମପାଟିଦଃ କୃତ ଇଷ୍ଟସିଦ୍ଧିଗୁଣଃ , ସୁଦୁର୍ଗୁଚାର୍ଯ୍ୟଚର୍ଚ୍ଚିତଃ
 ବୁଚିତେଟା ନିଶର୍ମ୍ୟସିଦ୍ଧିଗୁଣଃ , ମଞ୍ଜୁମିଶ୍ରୁପାଦବିବୁଚିତେଟା ବୁଦ୍ଧସିଦ୍ଧିଗୁଣସୁଖା
 ସଧୁସୁଦନସବସ୍ତ୍ରୀଚର୍ଚ୍ଚିତଃ କୃତେଟାହତସିଦ୍ଧିଗୁଣଃ ସିଦ୍ଧିଗୁଣମାଳାମଧ୍ୟ ବିଶେଷେଣା-
 ଲେଖ୍ୟାୟ ଈତି ଲଭ୍ୟତେ ।

ସିଦ୍ଧିଗୁଣା ବହଃ ସନ୍ତି । ତନୁମଧ୍ୟ ହସ୍ତାଦୁଃଖୁଣ୍ଡଚତୁଷ୍ଟୟମେବାଟିହତ-
 ତତ୍ତ୍ୱପୁତିପାଦନାର୍ଥଂ ବିଶେଷେଣାବଶ୍ୟକମିତି ସିଦ୍ଧିଗୁଣୁ ପର୍ଯ୍ୟାଳୋଚନେନାମ୍ଭାଭିବୁଲ୍ଲଭ୍ୟତେ ।

କଳିକାତାବିଶ୍ୱାବିଦ୍ୟାଲୟସ୍ୟ ଏମ୍. ଏ. ପରୀକ୍ଷାୟାଂ ଶଂସ୍କୃତବିଷୟେ
 ଯେଦାନୁବିଭାଗମବଲମ୍ବ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥମବିଭାଗ ଓଞ୍ଜି-ପଠେ ସନ୍ ଗବେଷଣାକରୁଣାର୍ଥଂ ପ୍ରସତନମଃ କୃତ୍ୱାନ୍ ।
 ତଦନୁବରଂ ସୁଗୀୟମହାମଟହାପାଧ୍ୟାୟଘୋଟେ ଗନ୍ଧନାଥବାଗ୍ଞିମହାଦୟାମାଂ ତଥା ଚ
 ସୁଗୀୟାଧ୍ୟାପକଭୁଞ୍ଜାଧ୍ୟାପକପୁତ୍ରୀର୍ଷମହାଦୟାମାମନ୍ତେବାସି - ସଦଧ୍ୟାପକ - ସହାମଟହାପାଧ୍ୟାୟ -
 ଚ ଗାମ୍ପୀନାଥକବିରାଜାଧ୍ୟାପକ - କଳିକାତାବିଶ୍ୱାବିଦ୍ୟାଲୟଶଂସ୍କୃତବିଭାଗୀୟାଧ୍ୟାପକ -

ଡକ୍ଟର - ଶ୍ରୀରାଜବିହାରୀଚନ୍ଦ୍ର ବର୍ତ୍ତି - ମହୋଦୟାନାମ୍ ପଦେଶମବଳମ୍ବ୍ୟ ସିଦ୍ଧିଗୁଣ୍ଡେଷୁଭିନିବେଶଃ

କୃତ୍ଵ । ଦୁର୍ବଗାହା କ୍ରେତ ସିଦ୍ଧିଗୁଣ୍ଡାଃ । ଶତେତତ୍ତୁଞ୍ଜାନାର୍ଥମ୍ ଶ୍ରୀସିଦ୍ଧିଗୁଣ୍ଡଚତୁଷ୍ଟୟମ -

ବନ୍ଧ୍ୟମେବାଧ୍ୟତବ୍ୟମିତି ମଦଧ୍ୟାପକ - ଡକ୍ଟର - ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ର ବର୍ତ୍ତିମହୋଦୟପୁପ୍ପିଦିଷ୍ଟମ୍ ।

ଅତଏବୋଷ୍ଠମୀମାଂସାୟାଃ ପୁଷ୍ପଗାରୁଜ୍ଞୀୟତ୍ଵଂ କଥଂ ଯୁଜ୍ୟତେ , କଥଂ ବା ଜ୍ଞାନେନିବ ଚେମାଞ୍ଚ ,

ନ ତୁ କର୍ମାଦିନେତି ପୁତିପାଦନାର୍ଥଂ ପୁଷ୍ପତୋ ନିଶ୍ଚର୍ମ୍ୟସିଦ୍ଧିଗୁଣ୍ଡେମବାହଲମ୍ବ୍ୟ ବିଚାରଃ

କାର୍ଯ୍ୟ ଇତ୍ୟେବମୁପ୍ପିଦିଷ୍ଟଃ ସନ୍ ଟିନିଶ୍ଚର୍ମ୍ୟସିଦ୍ଧିଗୁଣ୍ଡ ଏବ ମୁଖ୍ୟତୋ ମନୋଭିନିବେଶମଃ

କୃତ୍ଵାନ୍ । ତତ୍ତ୍ଵେ ମଦଧ୍ୟାପକ - ଡକ୍ଟର - ଚନ୍ଦ୍ର ବର୍ତ୍ତିମହୋଦୟାଧୀନଂ ଗବେଷଣାକାର୍ଯ୍ୟଂ

କୃତ୍ଵା ଗବେଷଣାପୁରସ୍କର୍ମମିତ୍ୟତଦେ ନିଶ୍ଚର୍ମ୍ୟସିଦ୍ଧିଗୁଣ୍ଡସ୍ୟ ଅହାନମିତ୍ୟଧ୍ୟଂ ବିବଚସ୍ୟ

କଲିକାତାବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ Ph.D. ଇତ୍ୟାଦିପାଠାଧିକାରୀଭାବେଦାନୀମଃ

ସମର୍ପ୍ୟାମି । ଯଥାସାଧ୍ୟମତ୍ର ଯତା ଚେଷ୍ଟିତଂ , ଯଥାଭାବେଷୁ ବିଷୟା ମଦଧ୍ୟାପକନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟା

ଅତ୍ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣାପିତାଃ ।

ଏତେନ ଯଦି ପୁଷ୍ପପତ୍ରି ନିଶ୍ଚର୍ମ୍ୟମହୋଦୟାନାଂ ପବିତ୍ରତାଃ ସ୍ୟାତ୍ , ତର୍ହିତାତ୍ମାନଂ

କୃତାର୍ଥଂ ମନଃମାନଃ ପୁଷ୍ପପୁଚ୍ଚତ୍ଵଗବେଷଣାକାର୍ଯ୍ୟାର୍ଥଂ ଯତିଷ୍ୟେ , ଯତୋ ହ୍ୟା ପବିତ୍ରତାଷାଦ୍

ବିଦୁଷାଂ ନ ସାଧୁ ମନେଃ ପୁଷ୍ପାଗବିଜ୍ଞାନମିତି ।

ପ୍ରସ୍ତୁତାବନତଃ

ଶ୍ରୀନିରଞ୍ଜନ ପୁଷ୍ପାହିତଃ ।

॥ বিষয়সূচিকা ॥

	পৃষ্ঠা
<u>প্রথম অধ্যায়ঃ</u>	
সিদ্ধিগ্ৰন্থ T ঐক্যবাদে তেষাং স্হানক্	১ - ১৬
ইষ্টসিদ্ধিঃ	৪ - ৬
নৈষ্কর্ম্যসিদ্ধিঃ	৭ - ৯
বুদ্ধসিদ্ধিঃ	১০ - ১২
ঐক্যতাসিদ্ধিঃ	১৩ - ১৬
নৈষ্কর্ম্যসিদ্ধিগ্ৰন্থসুদব্চয়িতা চ, সুবিশ্বনাচার্য এব	
নৈষ্কর্ম্যসিদ্ধিগ্ৰন্থকার ইত্যষ্টক্রমতঃ প্ৰদর্শনম্	১৭ - ২১
ত্রীময়গুণসুবেশ্বয়োরভিন্নত্বং ন বা,	
নৈষ্কর্ম্যসিদ্ধিকারসেত্য়িত্বুৎ তদব্চনাশ্চ	২২ - ৩২
শঙ্করাচার্য এবাষ্টক্যবাদস্যাবিশ্বেতি মতস্য নিব্বাকরণং,	
শঙ্করাচার্যপাদানাং পূর্বাভাবিনামষ্টক্যচার্যানাং	
সংক্ষিপ্তমিত্বুৎ, তত্র সুবিশ্বনাচার্যপাদানাং স্হানক্	৩৩ - ৫০
<u>ইতি প্রথম অধ্যায়ঃ</u>	
<u>দ্বিতীয় অধ্যায়ঃ</u>	
নৈষ্কর্ম্যশব্দস্য তথা সিদ্ধিবাদস্য চ ব্বেপজিভেত্যা হৃদস্যে পর্যায়শ্চ	৫১ - ৫৫
নৈষ্কর্ম্যসিদ্ধিগ্ৰন্থনামকরণতাং পর্যবিচাবুঃ	৫৬ - ৫৮
<u>ইতি দ্বিতীয় অধ্যায়ঃ</u>	
<u>তৃতীয় অধ্যায়ঃ</u>	
নৈষ্কর্ম্যসিদ্ধিগ্ৰন্থস্য মুখ্য বিষয়সুখ্যে পর্যালোচনশ্চ	৫৯ - ৯৪
নৈষ্কর্ম্যসিদ্ধিগ্ৰন্থস্য বিশিষ্টমবদানম্	৯৫ - ৯৭

ତୃତୀୟାହଧ୍ୟାୟଃ

ଅବିଦ୍ୟାୟ ସର୍ବାନର୍ଥକାରଣମ୍	୧୪ - ୧୦୧
ମନୁଷ୍ୟାପାଂ ପ୍ରଥମକଳ୍ୟାଣଜ୍ଞାନାର୍ଥମ୍ ବିଦ୍ୟାମାତ୍ମନାହୁପବିହାର୍ଯ୍ୟଃ	୧୦୨ - ୧୦୫
ଅଟ୍ଟଦ୍ୱିତୀୟାଜ୍ଞାନମେବାଜ୍ଞାନନାଶାୟାମ୍	୧୦୬ - ୧୦୯
କର୍ମଜ୍ଞାନଂ କର୍ମସମ୍ପାଦନଂ ବା କିମପି ତୈବାବିଦ୍ୟାମାତ୍ମନାଶାୟାମ୍ , କର୍ମ ହ୍ୟାହୁବିଦ୍ୟାକତେନାହୁଜ୍ଞାନାହୁବିଦ୍ୟାଧି ଜ୍ଞାନମେବାଜ୍ଞାନନାଶକଂ , ନ କର୍ମାଦିକଂ କିମପ୍ୟନ୍ୟଂ	୧୧୦ - ୧୧୭
ଉପନିଷତ୍ତ୍ରାମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍ ସ୍ତ୍ରୀମ୍	
ପ୍ରଥମାର୍ଥତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନମ୍	୧୧୮ - ୧୨୩
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷମୁଖ୍ୟାନାମିପ୍ରମାଣାନି ତୈବ ମୁକ୍ତିସାଧନାନି ଭବିତୁମ୍ ହିମ୍	୧୨୪ - ୧୩୦
ଆତ୍ମାହୁନାତ୍ମନୋର୍ବିବେକଃ	୧୩୧ - ୧୩୬
ପ୍ରଥମାର୍ଥତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନମ୍ ଫଳମ୍	୧୩୭ - ୧୪୩

ଇତି ତୃତୀୟାହଧ୍ୟାୟଃ

ଚତୁର୍ଥୋହଧ୍ୟାୟଃ

କିଂ ସର୍ବେହୈଦ୍ୱତବାଦିନୋ ଯୋକ୍ୟମ୍ କିଂ କୁର୍ବନ୍ତି ?	୧୪୪ - ୧୪୯
ତଦ୍ରାଟ୍ଟଦ୍ୱିତୀୟାଂ ମତେ ଯୋକ୍ୟମ୍ କିଂ ଦୁଃଖମ୍ ?	
ଜୀବନମୁକ୍ତିଃ ସଂଜ୍ଞାତେ ନ ଯେତି ବିଚାରଃ	୧୫୦ - ୧୫୬

ଇତି ଚତୁର୍ଥୋହଧ୍ୟାୟଃ

ପଞ୍ଚମୋହଧ୍ୟାୟଃ

କର୍ମଣା ମୁକ୍ତିଃ ସମ୍ଭବତି ନ ବା, ଜ୍ଞାନକର୍ମସମୁଚ୍ଚୟେନ ବା, ଏଥବା, ଉପାସନାଦିନା ମୁକ୍ତିଃ ସିଦ୍ଧିତି ବିଚାରଃ । ଏତ୍ତଂ ତୈବକର୍ମସିଦ୍ଧିକାରୀୟଂ ମତମ୍	୧୫୯ - ୧୬୦
---	-----------

ପଞ୍ଚମୋହଧ୍ୟାୟଃ

ବୁଦ୍ଧଜ୍ଞାନମବିଦ୍ୟାନାଶକ୍ତ କର୍ମଟିଏବ ଭବତି । ତେନ ପ୍ରତିପତ୍ତିବିଧି-
 ବଳାଦେବାହୁଟ୍ଠିଦ୍ଵତବୁଦ୍ଧସିଦ୍ଧିଃ , ଦେଦାନୁଶାସ୍ତ୍ରାସ୍ୟ ଚ ପୁଞ୍ଜଗାବଶ୍ୟକତ୍ଵଂ
 ନାସ୍ତିତି ପୂର୍ବମୀମାଂସକମତବିଚାରଃ । ତତ୍ତ୍ଵମସ୍ୟାଦିଦମହାବାକ୍ୟାନାଂ
 ସମସ୍ତ୍ୟାଦେବାହୁଟ୍ଠିଦ୍ଵତବୁଦ୍ଧସିଦ୍ଧିବିଧିତି ପ୍ରଦର୍ଶ୍ୟାଞ୍ଜୁରମୀମାଂସାୟାଃ
 ପୁଞ୍ଜଗାବଶ୍ୟକୀୟତ୍ଵପ୍ରଦର୍ଶନମ୍

୧୧୧ - ୧୧୨

ଇତି ପଞ୍ଚମୋହଧ୍ୟାୟଃ

ଷଟ୍ଠାହଧ୍ୟାୟଃ

ଅବିଦ୍ୟାସୁକ୍ତମ୍

୧୧୩ - ୧୧୪

ଅବିଦ୍ୟାୟାଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଠାଦିପ୍ରମାଣପ୍ରଦର୍ଶନଂ , ତାଦୂଳପ୍ରମାଣସୁକ୍ତମ୍ ,
 ତତ୍ର ତାଂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଃ କିମିତ୍ୟଟ୍ଠିଦ୍ଵତଦିଶା ବିଚାରଃ

୧୧୫ - ୧୧୬

ଅବିଦ୍ୟାଶ୍ଚୟ ବିଷୟଃ

୧୧୭ - ୧୧୮

ସର୍ବଂ ଜ୍ଞାନଂ ସମୀଚୀନଂ , ଭ୍ରାନ୍ତିଦେବ ନାସ୍ତିତି

ପୂର୍ବମୀମାଂସକମତବିଚାରଃ

୧୧୯ - ୧୨୦

ଏଟ୍ଠିଦ୍ଵତଦିଶତ୍ଵେପ୍ରାଭାକବାଦିଦମତଖଣ୍ଡନଂ , ସୁବୁଦ୍ଧାଚାର୍ଯ୍ୟମତବିଚାରୁଷ୍ଠି ।

ତତ୍ତ୍ଵେନାଞ୍ଜୁରମୀମାଂସାୟାଃ ପୁଞ୍ଜଗାବଶ୍ୟକତ୍ଵପ୍ରଦର୍ଶନଃ

୧୨୧ - ୧୨୨

ଇତି ଷଟ୍ଠାହଧ୍ୟାୟଃ

ସପ୍ତମୋହଧ୍ୟାୟଃ

ଏଟ୍ଠିଦ୍ଵତମତେ ତ୍ଵମାତ୍ମକାପାୟଃ । ସର୍ବେଷାଂ ବୁଦ୍ଧଜ୍ଞାନେନ ତଥା
 ତ୍ଵମାତ୍ମକହୃଦିକାଦ୍ଵୋହସ୍ତି ନ ଥେତି ବିଚାରଃ । ଅକ୍ଠାଦେବ
 ବୁଦ୍ଧଜ୍ଞାନମଥବା ମନସେତି ବିଚାରୁଷ୍ଠି । ଏତ୍ର ନୈର୍ଘର୍ଯ୍ୟ-
 ସିଦ୍ଧିକାବିଷୟବିବେଚନମ୍

୧୨୩ - ୧୨୪

ଇତି ସପ୍ତମୋହଧ୍ୟାୟଃ

অষ্টমোহধ্যায়ঃ

অষ্টমিতিদিগা মানবামাং লক্ষ্যম্ , অত্র পশুমং লক্ষ্যং কিম্ ? অশ্মিন্বেব জনম্মি লক্ষ্যমতলুকুং লক্ষ্যত ন বা , পশুশ্মিন্ জনম্মি বা । অত্রাষ্টমতবাदिमां तथा तैश्चर्मासिद्धिकारीयुक्त मत्तं कीदृशम् ?	২৩১ - ২৪৩
তমোহ্যয় কীদৃশং জ্ঞানমাবশ্যকম্ ? তজ্জস্যাদিহাবাক্যানাং শাক্জ্ঞানতমবাঢ্ৰ তমোহ্কাবৃণমথবাহুনাং কিমপীতি বিবেচনম্	২৪৪ - ২৫১
তজ্জস্যাদিবাক্যানাং তাৎপর্যবিচারঃ	২৫২ - ২৫৮
সর্বমুক্তিঃ সম্ভবতি বা , ন বা	২৫৯ - ২৬৪
বুদ্ধজ্ঞানমেব তমোহ্কাবৃণং , ন কর্ম ন বা জ্ঞানকর্মসমুচ্চয় ইতি তৈশ্চর্মাसिद्धिकारीयुमतविবেचनम् । উপসংহারপুদর্শনম্	২৬৫ - ২৭৩

ইত্যষ্টমোহধ্যায়ঃ

সসতে স্ততগুনশ্চসূচিক্